

ICTY shledal Vojislava Šešelje nevinným

31.3.2016 ČT 24 str. 26 20:00 90' ČT24

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A od **českého** soudu se teď přesuneme k **mezinárodnímu** soudu, padl totiž další rozsudek v případě zločinů **války** v bývalé Jugoslávii. Tentokrát osvobozující. Srbský ultranacionalista Vojislav Šešelje odešel od haagského tribunálu bez trestu a další podrobnosti připojí Ondřej Topinka. Ondřeji?

Ondřej TOPINKA, redaktor

Pěkný večer. Vojislav Šešelje je 61letý srbský nacionalistický politik. V roce 1991 založil Srbskou radikální stranu a jejím prvním a dosud jediným stávajícím předsedou. V době válek o Jugoslávii v **letech** 1991 až 1995 podporoval Republiku srbskou v Bosně a organizoval tamní náборы dobrovolníků a právě proto ho i v roce 2007 obvinil **Mezinárodní** trestní tribunál pro bývalou Jugoslávii v Haagu. O co konkrétně šlo. Pojdme se na to podrobněji podívat. Ty body obžaloby, bylo jich celkem 9, 3 z nich se zmiňovali o zločinech proti lidskosti, 6 dalších popisovalo zločiny proti válečným zvyklostem nebo válečnému právu. Podle žalobců byly spojeny s etnickými čistkami, které Šešelje podněcoval a podporoval svými projevy, konkrétně mělo jít mimo jiné o vraždy, mučení, sexuální násilí a ničení majetku. Soudci ale nakonec usoudili, že cílem nebylo burcovat, bylo právě, právě bylo burcovat srbské bojovníky a ne nabádat ke zločinům a doslova uvedli, že nebyla dostatečně prokázána osobní zodpovědnost obžalovaného.

Jean-Claude ANTONETTI, soudce

Tímto zproštěním viny ve všech devíti bodech obžaloby vydaný zatýkací rozkaz pozbývá smyslu, Vojislav Šešelje je nyní volný.

Ondřej TOPINKA, redaktor

Pro Šešeljeho to ale neznamena osvobozující verdikt v tom klasickém slova smyslu. Ve vazbě už od roku 2014 není, tehdy ho totiž tribunál dočasně propustil do Bělehradu, kam se odjel léčit s rakovinou. Reagoval na to tedy téměř okamžitě na Twitteru. Chorvatské prezidentce satiricky nebo ironicky vzkázal: "Moje drahá Kolindo, připrav se připrav, brzy přijedu na oficiální návštěvu." A na stejné sociální síti komentoval vlastně dění v Haagu ještě před samotným vynesením rozsudku. Avizoval, že verdikt jako takový ho nezajímá i proto, že už se dle svých slov do Haagu nikdy vrátit nehodlal.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ondřej Topinka. Ondřeji, děkujeme. Hezký večer.

Ondřej TOPINKA, redaktor

Taky.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

A komentář připojí Richard Stojar, balkanolog z **Univerzity obrany**. I vám přeju hezký večer.

Richard STOJAR, balkanolog, **Univerzita obrany**

Pěkný večer.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Co říkáte tomu hlavnímu argumentu haagského soudu, kterým zdůvodnil osvobození pana Šešelje, a sice to, že nenabádal k válečným zločinům, ale pouze povzbuzoval srbské bojovníky?

Richard STOJAR, balkanolog, **Univerzita obrany**

Tak ten argument je poměrně srozumitelný a patrně vystihuje podstatu toho působení Vojislava Šešelje. On byl v podstatě na počátku těch devadesátých let poměrně mediálně vděčnou personou, ten jeho slovník často velice barvitý a vulgární si přitahoval značnou pozornost, soud ale nicméně asi správně dospěl k názoru, že Šešelj sám nesehrával takovou roli, kde by mohl nějakým způsobem aktivně, aktivně se zapojit do etnických čistek nebo válečných zločinů, že ta jeho odpovědnost je možná v té verbální rovině, nicméně nikdy nebyl v té politické nebo **vojenské hierarchii** na takovém stupni, aby v podstatě něco podobného mohl iniciovat a je velice problematické tu jeho skutečnou roli v tomto konfliktu nebo v konfliktech, které s ním jsou spojovány, nějakým způsobem definovat.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Na druhou stranu není to v konečném důsledku jedno, zda šlo o povzbuzování bojovníků a nebo přímé nabádání k válečným zločinům? Není efekt týž?

Richard STOJAR, balkanolog, **Univerzita obrany**

No, jedno, minimálně z pohledu haagského tribunálu to není, haagský tribunál měl primárně nebo má za úkol soudit válečné zločiny a zločiny proti lidskosti, které byly spáchány, nicméně právě ta kategorie těch Šešeljových výroků nebo těch jeho projevů spadá, řekněme, do oblasti, která bývá nazývána jako nenávisťná řeč, takzvaný hate speech, a ta v podstatě nebyla ani v kompetenci, nepočítalo se s tím, že tím, by se haagský tribunál zabýval a v podstatě toto padá do kompetence, řekněme, těch jednotlivých národních států nebo národních, jejich národních soudů, takže dá se říci, z tohoto hlediska ten Šešeljův případ byl poněkud **komplikovaný**. Navíc některé ty Šešeljovy výroky, se kterými se mohl projevit, se kterými se haagský tribunál zabýval, tam bylo evidentní, že v podstatě často to byly provokace nebo provokativní výroky, kterými reagoval třeba na některé dotazy, tady třeba připomínám jeho známý výrok, výrok, že ti srbští dobrovolníci, které budou podřezávat chorvatským dětem hrdla zrezivělými lžičkami, zrezivělými proto, že pokud by nevykrvácely, tak aby umřely na otravu krve, ale už z toho výroku samotného vyplývá, že v podstatě to bylo velice sarkastická reakce na jeden dotaz, který se právě směřoval k tomu jeho nacionalismu. Ale tímto výrokem se haagský tribunál zabýval, neboť žaloba ho pokládala právě za jednu ...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

To rozhodnutí toho tříčlenného senátu nebylo jednomyslné. Soudkyně Flavia Latanziová si vyžádala disent, tedy nesouhlasila s tím verdiktem. Relativizuje to rozhodnutí?

Richard STOJAR, balkanolog, **Univerzita obrany**

To si nemyslí, to je na rozhodnutí soudu. Nebyla, řekněme, zcela jednoznačná i v některých dalších případech. Tady, říkám, hlavní problém je v tom, že Šešelj skutečně nenesl ani řekněme politickou a někdo řekne tu morální odpovědnost, ke které se třeba přihlásil i Radovan Karadžić během svého procesu, no, a pro ten haagský tribunál, v podstatě ten jeho proces jedním z nejvíce, řekněme, problematických u z toho důvodů, že vlastně Vojislav, ten proces s Vojislavem Šešeljem se vlekl víc než 10 let, během kterých on byl tedy držen ve vazbě nebo v detenčním zařízení v Haagu a v podstatě je celkem taková blamáž, zda nakonec dospěl k tomu osvobozujícímu rozsudku navzdory tomu, že ten proces se vlekl více než jednu dekádu. Ale Šešelj skutečně nemá na rukou, řekněme, takovou krev, jako měli někteří ti balkánští /nesrozumitelné/, kteří třeba odešli /nesrozumitelné/ tribunálu, řekněme, bez trestu nebo s velice mírnými tresty, takže ...

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Ano, ještě jedna věc mě zajímá. Ondřej Topinka tady zmiňoval tu reakci Vojislava Šešelje, a sice tu reakci, kterou adresoval chorvatské prezidentce Kolindě Kitarovičové: "Moje drahá Kolindo, připrav se, připrav, brzy přijedu na oficiální návštěvu." Je to provokace. Může na tu provokaci někdo slyšet? Může to nějak zásadně vyhrotit, zhoršit chorvatsko-srbské vztahy?

Richard STOJAR, balkanolog, **Univerzita obrany**

Tak toho bych se asi neobával, od Vojislava Šešelje se něco podobného dá očekávat. Jak říkám, od počátku své politické dráhy je známý provokatér a v podstatě ty jeho výroky vždy byly, řekněme, za hranou té běžné, té běžné normy nebo často i za hranou už vkusu. Často obsahovaly všelijaké vulgarity, takže nemyslím si, že Vojislav Šešelj v současnosti je tak významnou postavou, aby ovlivnil srbsko-chorvatské, chorvatské vztahy tímto způsobem. Je otázka, řekněme, jeho dalších působení na srbské politické scéně, v podstatě za pár týdnů v Srbsku budou volby a tam se ukáže třeba, do jaké míry ho ještě část srbské společnosti vnímá jako relevantní politickou osobnost nebo do jaké míry bude, řekněme, marginalizován.

Jiří VÁCLAVEK, moderátor

Richard Stojar. Děkuju za komentář. Hezký večer.

Richard STOJAR, balkanolog, **Univerzita obrany**

Hezký večer.